

Świat i Rzeczpospolita w dobie oświecenia – lekcja powt.

Tematy:

1. Rzeczpospolita w dobie Stanisława Augusta
2. Sejm Wielki i konstytucja 3 Maja.
3. Upadek Rzeczypospolitej Obojga Narodów.
4. Oświecenie w Rzeczypospolitej.

Daty – dopisz datę do wydarzenia

Data	Wydarzenie
1764	Sejm konwokacyjny i jego reformy. Stanisław August Poniatowski został wybrany królem.
1765	Utworzono Szkołę Rycerską
1768	Narzucono Rzeczypospolitej prawa kardynalne
1768 - 1772	Konfederacja barska
1772	I rozbiór Rzeczypospolitej
1773	Utworzenie KEN
1788 - 1792	Obrady Sejmu Wielkiego
1790	Uchwalenie Dekretu o miastach
3.05.1791	Uchwalenie Konstytucji 3 Maja
1792	Konfederacja targowicka
1793	II rozbiór
1794	Powstanie Kościuszkowskie
1795	III rozbiór

Pojęcia – dopisz pojęcie do opisu

Pojęcie	Opis
prawa kardynalne	Prawa podstawowe, utrwalające ustrój oligarchii magnackiej, narzucone Rzeczypospolitej w 1768 r. Zaliczamy do nich: wolną elekcję, liberum veto, wyłączne prawo szlachty do posiadania ziemi i piastowania urzędów.
innowiercy	Ludzie innej wiary niż katolicyzm.
Rada Nieustająca	Nazwa rządu Rzeczypospolitej, narzuconego przez państwa zaborcze na pierwszym sejmie rozbiorowym w 1773 r. Pierwszy polski rząd nowożytny.
KEN	Komisja Edukacji Narodowej – pierwsze na świecie ministerstwo oświaty, utworzone w 1773 r. na sejmie rozbiorowym.
plenipotenci	Przedstawiciele miast królewskich w liczbie 24, którzy na mocy Konstytucji 3 Maja mieli zasiadać w izbie poselskiej z głosem doradczym.
pogłówne	Podatek od Żydów – płacony od głowy.
podymne	Podatek od miast płacony od wielkości domu mierzonego liczbą kominów.
Straż Praw	Nazwa rządu Rzeczypospolitej, który miał powstrąć na mocy Konstytucji 3 Maja.
insurekcja	Powstanie zbrojne.
kosynierzy	Oddziały chłopskie uzbrojone w kosy postawione na sztorc, biorące udział w Powstaniu Kościuszkowskim.
„Monitor”	Nazwa pierwszej polskiej gazety ukazującej się za panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego.
Collegium Nobilium	Nazwa szkoły założonej przez Stanisława Konarskiego w 1740 r.
obiady czwartkowe	Spotkania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego z przedstawicielami nauki i kultury.

Nazwisko	Opis
Stanisław August Poniatowski	Ostatni król elekcyjny. Panował w latach 1764 – 1795.
Nikołaj Repnin	Ambasador rosyjski w Rzeczypospolitej. Doprowadził do wojny domowej między katolikami i innowiercami w 1767 r. zakończonej wprowadzeniem praw kardynalnych.
Tadeusz Rejtan	Posel szlachecki, który położył się na progu izby poselskiej by na salę nie weszli zdradzieccy marszałkowie, którzy mieli zawiązać konfederację i tym samym uniemożliwić zerwanie pierwszego sejmku rozbiorowego.
Ignacy i Stanisław Potoccy	Przedstawiciele obozu patriotycznego, który doprowadził do uchwalenia Konstytucji 3 Maja.
Hugo Kołłątaj	Przedstawiciel polskiego oświecenia; jeden z przywódców obozu patriotycznego na Sejmie Wielkim.
Stanisław Małachowski	Marszałek Sejmu Wielkiego. Stał na czele obozu patriotycznego.
Franciszek Ksawery Branicki	Przedstawiciel obozu hetmańskiego na Sejmie Wielkim. Po uchwaleniu Konstytucji 3 Maja wyjechał do Rosji i doprowadził do zawiązania konfederacji targowickiej. Zdrajca.
Szczęśny Potocki	Przedstawiciel obozu hetmańskiego na Sejmie Wielkim. Po uchwaleniu Konstytucji 3 Maja wyjechał do Rosji i doprowadził do zawiązania konfederacji targowickiej. Zdrajca.
Seweryn Rzewuski	Przedstawiciel obozu hetmańskiego na Sejmie Wielkim. Po uchwaleniu Konstytucji 3 Maja wyjechał do Rosji i doprowadził do zawiązania konfederacji targowickiej. Zdrajca.
Michał Poniatowski	Prymas Polski. Przedstawiciel obozu dworskiego na Sejmie Wielkim.
Jan Dekert	Stał na czele manifestacji mieszczan, tzw. „czarnej procesji” podczas obrad Sejmu Wielkiego, która żądała nadania praw mieszczanom.
Tadeusz Kościuszko	Generał polski. Naczelnik Powstania Kościuszkowskiego. Brł udział w wojnie o niepodległość. USA.
Katarzyna II	Caryca rosyjska, która doprowadziła do trzech rozbiorów Rzeczypospolitej.
Jan Kiliński	Szawc warszawski. Stanał na czele powstania w Warszawie podczas insurekcji kościuszkowskiej.
Władysław Bartos	Chłop, który za odwagę podczas bitwy pod Raclawicami uzyskał tytuł szlachecki.
Jan Henryk Dąbrowski	Generał polski z okresu napoleońskiego. Walczył w Powstaniu Kościuszkowskim. Dowódca Legionów Polskich we Włoszech.
Bracia Załuscy	Przedstawiciele polskiego oświecenia. Założyciele pierwszej biblioteki publicznej.
Ignacy Krasicki	Przedstawiciel polskiego oświecenia. Autor licznych bajek, „Monachomachii” i „Myszeidy”.
Stanisław Staszic	Przedstawiciel polskiego oświecenia; zwolennik reform, opracował program reform gospodarczych.
Adam Naruszewicz	Przedstawiciel polskiego oświecenia. Historyk.

Przedstaw przyczyny upadku I Rzeczypospolitej – zewnętrzne i wewnętrzne Omów obozy i reformy Sejmu Wielkiego.

Przedstaw postanowienia Konstytucji 3 Maja.

Wyjaśnij okoliczności zawiązania konfederacji targowickiej i oceń jej następstwa

Przedstaw postanowienia trzech rozbiorów Polski

Przedstaw okoliczności powstania, zadania i osiągnięcia KEN

Omów przyczyny przebieg i skutki powstania kościuszkowskiego

Przedstaw osiągnięcia polskiego Oświecenia.